

2014-01-31

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se
n.remissser-energi@regeringskansliet.se

Remissvar avseende Boverkets och Energimyndighetens förslag till nationell strategi för energieffektivisering av byggnader

Bygghuset Industrierna är en branschförening för Sveriges byggmaterialföretag med 850 medlemsföretag. Bygghuset Industrierna omsätter totalt 150 miljarder kronor varje år och sysselsätter 53 000 personer i Sverige. Bygghuset Industrierna är medlemmar i Svenskt Näringsliv. Bygghuset Industrierna har tagit del av Boverkets och Energimyndighetens förslag till nationell strategi för energieffektivisering av byggnader och lämnar härmed synpunkter enligt nedan.

Sammanfattning

Bygghuset Industrierna välkomnar förslaget till nationell strategi för byggnadsrenovering men vi anser att ambitionsnivån är för låg. Förslaget i sin nuvarande utformning kommer inte att stimulera till en energieffektivisering av det befintliga byggnadsbeståndet mer än i mycket begränsad omfattning. Vi anser inte att detta är att betrakta som ett förslag till strategi utan mer som en bra nulägesanalys.

Bygghuset Industrierna tycker att tydliga mål och delmål fram till 2050 är av största vikt.

Bygghuset Industrierna stödjer de satsningar på informationspridning som föreslås och är mycket positiva till förslaget med informationsinsatsen mot banker men anser att ytterligare informationsinsatser för att vägleda privatpersoner och andra aktörer i investeringsbeslut behövs.

Bygghuset Industrierna anser att ekonomiska styrmedel behövs för att få till stånd energieffektivisering i samband med renovering.

Bygghuset Industrierna menar att samhällsekonomiska nyttor behöver vägas in i analysen av effekter av energieffektivisering som inte ger utslag i den fastighetsekonomiska kalkylen.

Bygghuset Industrierna anser det positivt att Boverket och Energimyndigheten har involverat näringslivet vid framtagandet av förslaget.

2014-01-31

Allmänt

Det råder en bred politisk enighet i både Sverige och EU om att det är viktigt med en effektivare energianvändning. Den svenska regeringens vision är tydlig. År 2050 ska inte Sverige ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Därmed kan Sverige visa vägen för den omställning som är nödvändig runt om i världen.

När det gäller energianvändning i byggnader finns det sedan tidigare ett mål om att den totala energianvändningen per uppvärmd areaenhet i bostäder och lokaler ska minska med 50 procent till år 2050.

Det är grundläggande med en samordning av renovering och energieffektivisering. Det är också viktigt för kostnadseffektiviteten att man planlägger arbetet så att man så långt som möjligt slipper tillfälliga lösningar.

Strategins avgränsningar

Grundantagandet i strategin är att renovering sker på grund av utgången livslängd och syftet med strategin är inte att öka renoveringstakten i beståndet. Vidare anføres att syftet med strategin är att de möjligheter som finns till kostnadseffektiv renovering tas till vara då renovering ändå sker.

I Sverige finns totalt 4,5 miljoner bostäder, varav 2,5 miljoner i flerbostadshus och enligt rapporten kommer uppskattningsvis 3 av 4 bostäder att kräva omfattande åtgärder fram till 2050. Dagens renoveringstakt är emellertid långt mycket lägre än så. Enligt IVA:s rapport SBUF har cirka 30 000 lägenheter renoverats per år under perioden 1990–2010. Det finns således ett stort behov av att öka renoveringstakten. Det krävs därför ett samlat grepp för hur en ökad renovering, och samtidig effektivisering, kan komma till stånd och strategin bör bidra till att stimulera fastighetsägare att genomföra renoveringar.

I strategin utgår man ifrån att lönsam energirenovering betyder utifrån ett fastighetsekonomiskt perspektiv att renoveringen är lönsam. I de allra flesta fall är kostnaden för de energieffektiviserande åtgärderna en relativt liten del av de totala kostnaderna för renoveringen. Det är inte troligt att vinsterna med effektivare energianvändning är tillräckliga för att göra hela renoveringen lönsam.

Vidare utgår man ifrån att kostnadseffektiv energirenovering utifrån samhällsekonomiskt perspektiv betyder att minskningen av energianvändningen fördelas mellan aktörer och åtgärder så att den totala kostnaden minimeras.

Byggmaterialindustrierna anser att byggnadsrenoveringars lönsamhet ur ett samhällsekonomiskt perspektiv måste inkludera nyttan av nya arbetstillfällen, bättre

2014-01-31

tillgänglighet i bostäder för äldre och handikappade, bättre boendemiljöer, ökad konkurrenskraft och minskad klimatpåverkan. Se mer nedan.

Synpunkter på referensalternativ och scenarier

Rapporten inkluderar ett referensscenario samt Scenario 1, som antas öka energieffektiviseringen med 5-10 procent och Scenario 2 som ansluter till det tidigare beslutade politiska målet om att halvera energianvändningen i byggnader till 2050. I referensalternativet beräknas den totala (köpta) energin för uppvärmning och varmvatten minska med 13-22 procent mellan 2011 och 2050.

Scenario 1 bygger på att investeringar i renovering och energieffektivisering sker med stöd av nu befintliga styrmedel som kompletteras med tre nya informativa styrmedel; bildandet av informationscentrum, utökade resurser till energikontor och energi- och klimatrådgivare samt ökad information till banker och finansiella institut.

I scenario 1 beräknas minskningen fortsätta och bli totalt 17-33 procent. Rapportens bedömning är att marknaden sköter sig själv med att ta beslut utifrån den situation som råder vid varje enskilt tillfälle för nybyggnation eller renovering. Byggmaterialindustrierna anser att den ambitionsnivån är alltför låg. En ökning av energieffektiviseringen med 5-11 procent i jämförelse med referensalternativet (= dagens styrmedel) är för lite.

När det gäller scenario 2 konstaterar rapporten att målet om en halvering av energianvändning inte kan nås med befintlig renoveringstakt. Eftersom strategin enligt avgränsningarna utgår från befintlig renoveringstakt har frågan inte analyserats närmare. Det görs ingen analys över vilka styrmedel som skulle behövas för att nå målet eller hur mycket renoveringstakten skulle behöva öka.

Sedan omformuleringen av miljökvalitetsmålen gjordes råder det en osäkerhet i bygg- och fastighetssektorn rörande statusen för de nationella energieffektiviseringsmålen. Byggmaterialindustrierna menar att målen behöver tydliggöras. Det som framkommer i föreliggande rapport, dvs. att halveringsmålet till 2050 inte kommer att nås, gör förtydligandet av målen ännu mer angeläget.

Sammantaget innebär det att strategin i stort sett utgör en konsekvensanalys av befintliga styrmedel och av tre kompletterande informativa styrmedel. Byggmaterialindustrierna anser att målen behöver tydliggöras och att mål och delmål fastställs för alla olika byggnadskategorier. Det som framkommer i föreliggande rapport, dvs. att halveringsmålet till 2050 inte kommer att nås, gör förtydligandet av målen ännu mer angeläget.

2014-01-31

Förväntade effekter av informativa styrmedel är otydliga

Bygghuset Industrierna stödjer förslagen till informativa styrmedel. Vi är också positiva till en informationsinsats riktad mot banker och finansiella institut för att underlätta för långivare att bedöma effekter av energieffektiviseringsåtgärder. Effekterna av föreslagna styrmedlen är dock vagt beskrivna och det finns ingen beräkning eller redovisning av vilken effekt vart och ett av de tre styrmedlen har.

En fråga som inte diskuteras tillräckligt i rapporten är den om hur man ska få med sig bostadsrättsföreningar, framförallt mindre sådana. Kompetensbristen är av förklarliga skäl större hos denna typ av fastighetsägare. Dessutom är incitamenten att tänka långsiktigt ofta mindre om man äger en bostadsrätt än om man äger en villa eller ett hyreshus.

Bygghuset Industrierna anser att de informativa styrmedlen bör kompletteras med krav på att energideklarationer kompletteras med råd om energieffektiviserande åtgärder och en åtgärdsplan som redovisar hur byggnadens energiprestanda stegvis kan förbättras vid all renovering, oavsett omfattning.

Ekonomiska styrmedel behövs

Bygghuset Industrierna delar uppfattningen att ökad information är nödvändig men menar att information behöver kompletteras med ekonomiska styrmedel som skapar incitament för att genomföra effektiviseringsåtgärder.

Vi konstaterar att renovering och energieffektivisering som är samhällsekonomiska lönsamma inte alltid är företagsekonomiskt lönsamma. Många åtgärder som är lönsamma både för fastighetsägare och villaägare genomförs ändå inte utan ett ekonomiskt incitament. Det krävs därför ekonomiska styrmedel för att få fart på renovering och effektivisering. Vi vill dock betona att det inte handlar om rena investeringsstöd. Tänkbara alternativ att utreda är

- Differentierad fastighetsskatt, dvs att avgiften kopplas till byggnadens energiklass enligt energideklarationen
- Höjt bolånetak för fastigheter med bra energiprestanda
- ROT-avdraget omfattar även energieffektiviserande åtgärder och att det införs även för flerbostadshus och/eller ett riktat ROT-avdrag mot skolor

Bilagor till kapitel 3 Scenarier till 2050

Det har sagts tidigare i rapporten under avgränsningar att syftet med strategin inte ska vara att öka renoveringstakten i beståndet. Därför har grundantagandet varit renovering som sker på grund av utgången livslängd. I lönsamhetskalkylerna tas hela

2014-01-31

investeringskostnaden upp och belastar bedömningen av energieffektiviseringsåtgärden. Om till exempel ett fönster byts ut efter livslängden uppnått efter 50 år så bör endast merkostnaden mellan dagens standardfönster och det mer energieffektiva fönstret bedömas i lönsamhetskalkylen för energieffektiviseringsåtgärden. Vid en del andra åtgärder i klimatskalet för till exempel golv och väggar bör motsvarande bedömning utföras.

Samhällsekonomiska nyttor bör vägas in i samband med energieffektivisering

I förslaget till strategin utgår man från kostnadseffektiv energirenovering utifrån ett fastighetsekonomiskt och samhällsekonomiskt perspektiv. Ser man renovering ur set senare perspektivet ser vi att det finns många positiva effekter för samhället och som inte ger utslag i den fastighetsekonomiska kalkylen och vill peka ut följande områden

Ökad sysselsättning

Enligt Samhällsbyggnadssektorns rapport "15 förslag för att få fart på energieffektiviseringen av befintliga flerbostadshus"¹ ökar behovet av arbetskraft med cirka 30 000 per år under en tioårsperiod för att renovera och energieffektivisera 700 000 lägenheter i det befintliga beståndet av flerfamiljshus.

Därutöver tillkommer arbetstillfällena för effektivisering i befintliga småhus. Tillkommer gör också alla de arbetstillfällena som skapas hos företag som tillverkar byggmaterial.

Ökad konkurrenskraft

Ökade krav och tydliga målsättningar driver utvecklingen av nya energieffektiva lösningar framåt. På sikt kommer kunskap, produkter och tjänster att vara en stor affärsmöjlighet för företag som är med i denna utveckling. Sektorn för miljöteknikexport är redan i dag stor och kommer att växa i takt med att fler länder formulerar strategier för effektivisering av de befintliga byggnaderna och inför nära-nollenergibyggnader i nyproduktion.

Genom att tillvarata effektiviseringspotentialen i byggnader kan ett ambitiöst nationellt mål för energieffektivisering nås även vid en ökad produktion och energianvändning i vår konkurrensutsatta energiintensiva industri.

Attraktivare bostäder och bostadsområden

I många utsatta områden finns även stora behov att skapa bättre och tryggare, mindre segregerade boendemiljöer som är uppblandade med arbetsplatser och service. Med fokus på tillgänglighet kan samtidigt många äldre och funktionshindrade bo kvar i sina lägenheter istället för att flyttas till särskilt boende med högre samhällskostnader.

Väl genomtänkta redan genomförda renoveringar har förutom stora energibesparingar lett till minskad kriminalitet, ökad medelinkomst och lägre kostnader för särskilt boende.²

2014-01-31

Sammantaget finns stora sociala och samhällsekonomiska vinster vid renovering. För fastighetsägare finns möjligheten att öka betalningsviljan hos hyresgäster, att öka uthyrningsgraden samt att minska kostnaderna för drift och underhåll. För de boende uppnås bättre standard, komfort och bättre inomhusmiljö genom bland annat mindre drag och buller.

Säker energiförsörjning och minskat importberoende

Energianvändningen är störst under årets vintermånader, till stor del beroende på ett ökat behov av energi för uppvärmning av våra byggnader. Den ökade energi-användningen under vinterhalvåret innebär ett ökat behov av importerade fossila bränslen för produktion av el och fjärrvärme och ökad import av elkraft. Genom att effektivisera energianvändningen i byggnaderna "kapas topparna" vilket minskar behovet av fossil och importerad energi.

Minskad klimatpåverkan

Enligt Naturvårdsverket stod el- och värmeproduktion i energisektorn och lokal värmeproduktion i byggnader för cirka 15 procent av utsläppen av växthusgaser 2012.. En stor del av energiproduktionens utsläpp kan hänföras till byggnader eftersom behovet av uppvärmningsenergi ökar under kalla dagar medan det övriga energibehovet är relativt konstant och fossila energikällor främst krävs för att klara förbrukningstoppar.

Det är också relevant att betrakta byggnadernas faktiska klimatpåverkan ur ett europeiskt perspektiv. Genom att effektivisera svensk elanvändning kan vi exportera elöverskottet och skapa förutsättningar att minska klimatpåverkande utsläpp från kolkraftverk på kontinenten. Genom effektivisering av byggnaders energianvändning frigörs också biobränslen och el som kan behövas för att uppnå målet om en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030.

Byggsektorns aktörer har tydligt visat att det finns en stor vilja och en hög ambition att bidra till att de nationella målen förverkligas. Därför vill vi avslutningsvis berömma Boverket och Energimyndigheten för hur de i processen att ta fram strategin har bjudit in och velat involvera näringslivet i arbetet.

För ytterligare information kontakta monica@byggmaterialindustrierna.se

Hälsningar

Monica Björk, VD

² WSP rapport Samhällsnytta vid renovering